

Метадонска терапија у Викторији

Информативна брошура за
кориснике

VICTORIA
State
Government

Health
and Human
Services

Приступачност

Ако ову публикацију желите да добијете у вама приступачном формату, молимо вас да назовете 03 9096 5057 преко Националне релејне службе (National Relay Service) на 13 36 77, ако је потребно, и замолисте да разговарате са Службеником за фармакотерапеутски развој (Pharmacotherapy Development Officer).

Публикацију је издао Огранак за учешће друштвене заједнице, спорт и рекреацију, здравље и благостање (Community Participation, Sport and Recreation, Health and Wellbeing Division), Влада Викторије (Victorian Government), Министарство здравља и друштвених услуга (Department of Health and Human Services), Мелбурн, Викторија.

Одобрила државна влада Викторије, 50 Lonsdale Street, Melbourne.

© Ауторско право, Држава Викторија, Министарство здравља и друштвених услуга, 2016.

Ова публикација подлеже ауторском праву, према томе ни један њен део не сме да се репродукује било којим методама осим употребе у складу са одредбама *Закона о ауторском праву из 1968. године (Copyright Act 1968)*.

Брошуру је штампала фирма Complete Colour на одрживом папиру.

Садржај

Увод	2
Поверљивост	3
Предности третмана метадоном	4
Метадон: лек	5
Трајање дејства	5
Конзумација	5
Закон	5
Трошкови	5
Одвикавање	5
Дозирање	6
Нуспојаве метадона	6
Међусобно дејство са другим дрогама	7
Вожња	10
Викторијски метадонски систем	11
Тим који спроводи вашу терапију	11
Почетак терапије	11
Рутина	13
Трудноћа	14
ХИВ-СИДА (HIV-AIDS) и хепатитис	16
Одлазак на одмор или на пут и дозе метадона за понети	17
Одвикавање од метадона	19
Прекидање третмана	21
Тешкоће и жалбе	21
Упозорење од предозирања метадоном	22
Налоксон	24
Токсичност метадона или предозирање: симптоми	26
Друге терапије за дроге	27
Контакти	28

Увод

Метадонска терапија служи за решавање многих проблема који су настали услед употребе опиоида, као што су морфин, оксикодон, петидин, кодеин или хероин. Треба да разговарате са здравственим радником који вам препишује метадон о дрогама које користите.

Метадон није лек за зависност од опиоида или навику на њих. Међутим, узимање метадона може да смањи притисак са сталног узимања дроге које изазива проблеме. Терапија може да вам да времена да размишљате, радите и средите свој живот без сталне бригае о томе да ли ћете моћи и даље да набављате дрогу.

Метадон се већ око 30 година користи за третман зависности од опиоида, иако се начин употребе метадона временом увелико променио. У овој брошури је описано како се у данашње време спроводи метадонска терапија.

Постоје две врсте метадонског програма:

- **програм одржавања (или дугорочни програм)** – је програм који се најчешће примењује и који траје месецима или годинама, а циљ му је да се смање оштећења која су повезана са употребом дрога и да се побољша свеукупан квалитет живота
- **програм одвикавања (или краткорочни програм)** – ова врста програма обично траје само неколико дана или недеља, а метадон се користи за ублажавање непријатности која се јавља приликом апстиненције од опиоида.

Већина пацијената се боље осећа на програму одржавања него на програму одвикавања. Програм у којем ћете ви учествовати ће зависити од ваших посебних потреба и ситуације, и о њему ћете се договорити са здравственим радником који вам препишује метадон.

Поверљивост

Поверљивост података које дате здравственом раднику који вам преписује метадон или медицинској сестри и података који се уносе у државне формуларе је заштићена законом. Подаци могу да се проследе другим здравственим радницима или апотекару у сврху координације вашег третмана и безбедног преписивања лекова. Ваши подаци могу да се проследе апотекару ако имате право на подизање супституционе терапије или другим лицима када то закон налаже.

Ви имате право приступа тим подацима. Више информација о законима Министарства здравља и друштвених услуга (Department of Health and Human Services), *Закону о здравственој евиденцији из 2001. године (Health Records Act 2001)* и другим законима о приватности, можете да нађете на вебсајту министарства, на www.health.vic.gov.au/privstat.htm.

Приступ евиденцији коју има Министарство здравља и друштвених услуга (Department of Health and Human Services) можете да затражите тако што ћете послати захтев за слободу информисања (Freedom of Information) на:

Freedom of Information Team
Department of Health and Human Services
GPO Box 4057
Melbourne 3001

Предности метадонске терапије

Преласком на метадон стичете многе значајне предности, али постоје и одређене ствари које треба пажљиво да размотрите. Оне су доле наведене.

Предности метадонске терапије

- Када будете на одговарајућој дози метадона, терапија ће спречити појаву жудње за опиоидима који вам стварају проблеме и такође ће спречити компулзивну употребу дроге.
- Терапија вас стабилизује, тако да више нећете проводити све своје време у потрази за дрогом и коришћењу дроге.
- Терапија може да кошта много мање него одржавање проблематичне употребе дроге.
- Терапија вам помаже да водите здравији живот.
- Ако убризгавате дрогу, терапија смањује ризик од инфекције ХИВ-СИДА (HIV-AIDS), хепатитисом Б и Ц, јер нећете имати потребу да убризгавате дрогу.
- Терапија вам омогућује да почетак одвикавања поднесете са мање непријатности.
- Терапија отклања потребу за криминалним активностима оних особа које користе противзаконите опиоиде.

Ствари које треба да размотрите

- Обавезујете се да свакодневно одлазите по своју дозу.
- Путовања или одмори могу да представљају тешкоће и морају да се организују унапред.
- Од дозе метадона нећете доспети у стање еуфорије.
- Постоје нуспојаве (*види Нуспојаве* стр. 8).
- Метадон је опиоид, тако да ћете и даље бити зависни од тог опиоида док узимате метадон.
- Метадон је јак лек/јака дрога и може да буде опасан/опасна ако се погрешно користи.

Метадон није погодан за свакога. Неким особама више одговара терапија другим лековима (*види Друге терапије за дроге* стр. 22). Другима опет више одговара боравишни програм или детоксификација. Можете да сазнате више о алтернативама метадонској терапији ако поразговарате са здравственим радником који вам препишује метадон, медицинском сестром, саветником, апотекарком или назовете Директну линију - DirectLine (*види део под насловом Контакти на крају ове брошуре*).

Метадон: лек

Метадон је опиоид и зато може да буде замена за опиоиде који вам стварају проблеме. Међутим, метадон се од њих разликује на више начина.

Трајање дејства

Дејство метадона траје дуже од дејства већине других опиоида. Дејство једне дозе метадона траје око 24 сата што омогућава узимање једне дозе на дан. Дејство метадона се осети у року од око сат времена након узимања дозе; међутим, највеће дејство испољава 3–8 сати након узимања.

Конзумација

Метадон се гута у течном стању.

Закон

Метадон се набавља законски, на лекарски рецепт, под условом да је здравствени радник који преписује метадон претходно добио дозволу од Министарства здравља и друштвених услуга Викторије (Victorian Department of Health and Human Services).

Трошкови

Апотеке у друштвеној заједници и специјалистичке метадонске службе ће вам наплатити издавање или по дози или недељно.

Одвикавање

Метадон ствара исту навику као и други опиоиди и када истекне дејство метадона, осећаћете исте симптоме апстиненције – иако ће то увелико зависити од тога како се одвикавате од метадона. Ако одлучите да почнете да узимате метадон, можда ћете стећи бољу контролу над својом зависности од опиоида, али ћете и даље бити зависник све док се не одвикнете и од метадона и живите потпуно без дрога. Зато што метадон има тако дуготрајно дејство, и симптоми апстиненције трају дуже него код апстиненције од хероина, али ти симптоми могу да се контролишу да се избегне превелика непријатност (види стр. 15 Одвикавање од метадона).

Дозирање

Метадон се преписује у различитим дозама, зависно од потреба појединца. Неким особама су потребне велике дозе (преко 80 mg), док су другима довољне и мање дозе (испод 40 mg). Постоје докази да већини пацијената треба 60 mg или више метадона дневно да постигну ниво на којем могу да изађу на крај са проблемима зависности од опиоида и њихове злоупотребе.

Нуспојаве метадона

Многе особе на метадону ће се суочити са неким нежељеним симптомима током спровођења терапије. Симптоме обично изазива или премала или превелика доза или су они нуспојаве других дрога/лекова.

- **Симптоми премале дозе метадона** су исти као и симптоми одвикавања од опиоида: цурење носа, стомачни грчеви, мучнина, повраћање, пролив, болови у леђима и зглобовима, презнојавање, раздражљивост, жудња за дрогом.
- **Симптоми превелике дозе метадона** су поспаност, дремање, мучнина и повраћање, плитко дисање, сужене зенице, снижен крвни притисак, вртоглавица, слаб апетит. За више детаља, види стр. 18 Предозирање.

Ти симптоми могу да се поправе подешавањем дозе—зато, ако их имате, одмах реците здравственом раднику који вам преписује метадон или апотекару.

Метадон такође може да доведе до нуспојава које немају везе са дозом. Не добије свако нуспојаве од метадона, али се често догађа да пацијенти добију један или више од следећих симптома:

- **Знојење** је често појачано, поготово ноћу.
- **Затвор** је прилично уобичајен, као и при употреби свих опиоида. Пијте много воде и једите више воћа, поврћа, интегралних житарица и житарице са мекијама. Такође треба много да се крећете.
- **Болови у мишићима и зглобовима** могу да се осете, чак и када је доза метадона одговарајућа. Неки пацијенти се жале на реуматске болове који настају у различита доба.
- **Смањена жеља за полним односима** се јавља употребом свих опиоида, укључујући и метадон и хероин. Међутим, то може да се среди.
- **Осипи на кожи и свраб** су нуспојаве код неких корисника које се обично смире.
- Умирујуће дејство (на пример, поспаност, нарочито након узимања дозе). То се обично стабилизује у року од око недељу дана, али је могуће да доза треба да се промени.
- **Задржавање течности** изазива отоке или 'надутост' шака или стопала.

- **Губитак апетита, мучнина и повраћање** могу да се јаве, али се ти симптоми обично брзо смире.
- **Стомачни болови (грчеви)** могу да се јаве, али се обично брзо смире. Неки од тих симптома могу лако, али погрешно, да се сматрају симптомима апстиненције или другим здравственим поремећајима, зато, ако их имате, разговарајте са здравственим радником који вам преписује метадон или са апотекарком.

Други могући проблеми укључују:

- **Кварење зуба** – метадон, као и сви опиоиди, смањује лучење пљувачке. Пљувачка садржи антибактеријске твари које помажу у спречавању кварења зуба и обољевања десни. Лоша или нередовна исхрана и неадекватна хигијена уста такође доприносе кварењу зуба. Редовно прање зуба и жвакање жвакаће гуме без шећера могу да спрече кварење зуба.
- **Промене менструације** – многе жене имају нередовне менструације када користе хероин или друге опиоиде. Код неких жена се менструални циклус врати на нормалан ток метадонске терапије, док друге и даље имају нередовне менструације. Када започињете метадонски програм, важно је да размислите о контрацепцији, јер ћете можда поново почети да добијате менструацију и бити под ризиком од трудноће.

Дугорочно, изгледа да метадон не изазива озбиљне здравствене проблеме. Све нуспојаве метадона би требало да престану када престанете да га узимате.

Међусобно дејство са другим дрогама

Опасно је мешати метадон са другим дрогама без лекарског надзора.

Може да дође до губитка свести и смрти.

Свако има другачију толеранцију и реакцију на дроге. Обично свако зна колико дроге може да поднесе, али то може да буде тешко предвидети када се истовремено користе различите дроге. Дејство више дрога уз метадон може да буде опасно непредвидиво (види *Упозорење од предозирања стр. 18*).

Више ствари може да крене наопако ако наставите да користите дроге за које ваш лекар не зна (укључујући и алкохол), нарочито у раној фази програма.

Метадон, на неки начин делује другачије од осталих дрога, зато запамтите следеће:

- Можда нећете осетити дејство метадона док не прође 6 до 10 сати од узимања. Неколико сати након узимања дозе метадона, немојте да користите друге дроге, зато што сматрате да метадон не делује. Метадон ће почети да делује и можете да се предозирате.
 - По почетку метадонске терапије, током првих неколико дана, метадон се накупља у организму, зато немојте да користите друге дроге под претпоставком да ће метадон испољити исто дејство које је испољио претходног дана.
 - Ако наставите да користите друге опиоиде, тиме само стварате још јачу зависност од опиоида, па тако метадон сам по себи неће моћи да доведе под контролу жудњу или компулзивну употребу.
- Метадон је опиоид и, као и сви други опиоиди, може да буде опасан ако га узмете превише или ако га мешате са другим дрогама (као што су алкохол, таблете за спавање или транкилајзери).

Дејство мешања одређених седатива и дрога са метадоном комбинује њихово умирујуће дејство и може да буде опасно и да доведе до предозирања. То је доле описано.

Алкохол

- Ако попијете велику количину алкохола за кратко време, можете да budete послани и угрозите своју способност за вожњу. Алкохол повећава дејство метадона и ризик од предозирања, нарочито када се меша још и са седативима.
- Ако пијете значајне количине алкохола током једног или више дана и недеља, алкохол може да скрати дејство метадона, што ће довести до жудње пре него што дође време за следећу дозу.

Седативи

Ако се комбинују са метадоном, бензодиазепини (најчешће преписивани транкилајзери и таблете за спавање, као што су Серепакс, дијазепам, Могадон, Нормисон, алпрозолам, Ативан, Хипнодорм, итд. и лек за епилепсију Ривотрил) могу да изазову посланост, а у неким случајевима и губитак свести и предозирање. Њих не би требало да узимате док сте на метадону без одобрења вашег лекара.

Опиоиди

Морфин, петидин, оксикодон, кодеин

- То су опиоиди, као хероин и метадон. Њихова употреба је опасна док узимате метадон, јер повећава ризик од предозирања.

Хероин

- И хероин и метадон су опиоиди и када се користе заједно могу опасно да повећају ризик од предозирања. То је нарочито опасно ако се користе заједно у првих неколико дана метадонске терапије.

Физептон таблете

- Метадон може да се користи и као јако средство против болова и на тржишту се појављује под називом 'Физептон - Physeptone'. Те таблете не би требало да узимате док сте на метадонском програму.

Декстропропксифен

То је аналгетик или лек против болова који се добија само уз лекарски рецепт. У великим дозама или када се узима са другим депресантима централног нервног система, као што су алкохол, седативи и опиоиди (укључујући метадон), може да изазове поспаност, губитак свести, тешкоће у дисању и предозирање. На тржишту се продаје под именима 'Долоксен - Doloxene' и 'Даиџизик - Digesic'.

Фенитоин

То је лек који се обично преписује епилептичарима против конвулзија и продаје се под именом 'Дилантин - Dilantin'. Фенитоин смањује дејство метадона и може да изазове жудњу за употребом других опиоида. Разговарајте са здравственим радником који вам преписује метадон.

Лекови за ХИВ-СИДУ (HIV-AIDS) и хепатитис Ц такође могу да испоље међусобно дејство са метадоном, па зато о томе разговарајте са здравственим радником који вам преписује метадон.

Уопште узев, ако узимате било коју дрогу, не оклевајте да о међусобном дејству тих дрога и метадона разговарате са здравственим радником који вам преписује метадон и апотекарком. Ако намеравате да одете код другог лекара, медицинске сестре, зубара или апотекара или будете примљени у болницу, веома је важно због ваше безбедности, да им кажете да сте на метадону.

Вожња

Метадон повећава дејство алкохола и може да изазове поспаност.

Метадон може да угрози вашу способност да возите моторна возила, рукујете машинама или се бавите спортом.

То је нарочито важно у првим недељама терапије док се не стабилизујете на одређеној дози или у време када се доза мења. У то време треба да избегавате вожњу и руковање тешком машинеријом.

Ако дроге утичу на вашу возачку способност, постоји ризик да ће вам се поништити дозвола. *Закон о безбедности на путу из 1986. године* (параграф 49, допуњен 1990. године) (*Road Safety Act 1986, s. 49, amended 1990*) омогућује судовима да одузму возачку дозволу и новчано (или затворски) казне особе које возе под утицајем алкохола или било које дроге 'до оне мере у којој нису способни да одрже одговарајућу контролу над моторним возилом'.

Полиција сада има овлашћење да возача упути на тестове крви, нарочито возача аутомобила који је учествовао у саобраћајној несрећи, а ти тестови се обављају на низ дрога укључујући и опиоиде (и метадон). Одбијање алкотеста алкометром или теста крви је прекршај.

Полисе осигурања аутомобила често садрже услове који се односе на саобраћајне несреће под утицајем алкохола или дрога. Захтев за одштету може да буде одбијен ако осигуравајуће друштво сматра да сте возили под утицајем алкохола или дрога у време саобраћајне несреће. Међутим, то не би требало да буде проблем ако сте само на стабилној дози метадона. Ако имате осигурање за аутомобил који возите, пажљиво прочитајте полису осигурања.

Викторијски метадонски систем

Тим који спроводи вашу терапију

Метадонску терапију може да спроводи лекар опште праксе (general practitioner - GP), медицинска сестра (nurse practitioner – NP) или специјализована служба.

Викторијски метадонски систем је заснован на дозирању уз надзор, обично у апотеци у друштвеној заједници, где апотекар не само да издаје дозу, него мора да се увери да сте је правилно узели. Не заборавите да ће вам апотеке у друштвеној заједници и центрима за спровођење терапије наплатити и издавање дозе и све трошкове администрације и вођења евиденције које закон налаже.

Ваш терапеутски тим укључује здравственог радника који вам преписује метадон, саветника и службу која издаје дозе.

- Здравствени радник који вам преписује метадон је тај који је одговоран за целокупну терапију и који вам преписује метадон.
- Ваш саветник, који у неким случајевима може да буде и здравствени радник који вам преписује метадон, је на располагању да разговара са вама о вашим проблемима, циљевима и било чему што вам је важно.
- Ваше место издавања дозе (најчешће је то локална апотека у друштвеној заједници) сваки дан припрема тачну дозу за вас и издаје вам је. И особље апотеке је често спремно да поразговара са вама о вашим проблемима.

Уопште узев, специјализоване метадонске службе примају само оне пацијенте који имају упут здравственог радника који преписује метадон.

Почетак терапије

1. Треба да ступите у везу са службом за спровођење терапије или са здравственим радником који пружа услуге преписивања метадона. Директна линија - DirectLine је 24-часовна телефонска служба за саветовање и упућивање која може да вас повеже са здравственим радником који преписује метадон и који ће обавити процену вашег стања. Вероватно ћете такође требати да нађете апотеку која има дозволу за издавање доза метадона под надзором. И опет, DirectLine може да вам помогне, а број телефона се налази у делу под насловом Контакт, на крају ове брошуре.

Приликом ваше прве посете, здравствени радник који преписује метадон ће обавити процену тако што ће узети вашу историју болести, прегледати вас, узети узорке мокраће и крви и попунити државне формуларе.

- У интересу ваше сопствене безбедности, важно је да будете отворени и искрени када говорите о својој употреби дрога, да наведете које дроге сте користили, колико често, коју количину и како се осећате. Свако је другачији, зато здравствени радник који преписује метадон треба да зна каква је ваша ситуација и ваш организам да би могао боље да процени ваше посебне потребе. Ако нисте сигурни да желите да се укључите у метадонски програм, питајте здравственог радника који преписује метадон које друге терапије постоје.

Обично протекне неколико дана пре него што добијете прву дозу метадона.

- Здравствени радник који преписује метадон треба да добије званично одобрење за преписивање метадона за вас и да ваш рецепт и фотографију пошаље апотеци пре него што добијете прву дозу. Курирска служба може да убрза тај процес, али онда више кошта. У неким случајевима, ради ваше безбедности, здравствени радник који преписује метадон ће можда сачекати резултате тестова крви пре него што почне да вам преписује метадон.
- Почетна доза: здравствени радник који преписује метадон ће вам за почетак преписати дозу метадона која је заснована на ономе што сте до сада користили и на основу вашег општег физичког здравља. Зато што метадон може да буде опасан ако се да у превеликој дози (види стр. 4 *Нуспојае метадона*, стр. 22 и *Упозорење од предозирања метадоном*), почетна доза ће увек бити мала из безбедносних разлога.
- Метадон, лек: метадон је лек са дугорочним дејством *и потребно је неколико дана да се накупи у организму*. Прва и друга доза обично не постигну пуно дејство – често треба више дана да почетна доза достигне стабилан ниво у организму и да почне у потпуности да делује.

Метадон испољава пуно дејство тек неколико сати након узимања, па зато будите стрпљиви и савладајте жељу за узимањем других дрога да бисте њима ублажили симптоме апстиненције или жудњу за употребом других опиоида док метадон не достигне пуно дејство. То може да буде 3-8 сати након узимања.

Доза обично треба да се подеси у првих неколико недеља третмана да не дођете у искушење да се вратите опиоидима које сте претходно користили и ставите себе под ризик од предозирања или повратка проблематичном коришћењу дроге.

Требаће вам можда чак и до неколико недеља да се осећате пријатно на метадоњу.

Тај почетни период је од пресудне важности, јер се ваш организам привикава на метадон. Пosaо здравственог радника који вам преписује метадон је да пронађе одговарајућу дозу за вас – дозу која ће вас држати 24 сата и смањити жудњу за употребом проблематичних опиоида које сте претходно користили. Здравствени радник који вам преписује метадон ће моћи да пронађе праву дозу за вас ако га редовно обавештавате о томе како се осећате и да ли користите и друге дроге (или алкохол и таблете).

За то време могу да се јаве одређени симптоми који могу да буду последица:

- недовољног метадона (симптоми апстиненције од опиоида)
- превише метадона
- дејство других дрога

или

- неvezаних здравствених проблема.

У почетној фази терапије би требало редовно да одлазите код здравственог радника који вам преписује метадон.

У интересу ваше безбедности, прве недеље би требало да одете код здравственог радника који вам преписује метадон неколико пута, а у првих неколико недеља такође често и да му кажете како се осећате. Ако се не осећате пријатно на тренутној дози или вас нешто забрињава, обавезно разговарајте о томе са здравственим радником који вам преписује метадон. Он ће вам објаснити на шта треба да обратите пажњу током тог периода – шта је нормално, а шта није.

Може да дође до више проблема ако наставите да узимате дроге за које здравствени радник који вам преписује метадон не зна (а то укључује и алкохол), нарочито у раној фази програма. Важно је да избегавате узимање других дрога и да будете искрени о употреби других дрога. Види део под насловом *Међусобно дејство са другим дрогама*.

Рутина

Метадонска терапија вас обавезује да рутински и свакодневно одлазите у апотеку или службу за спровођење терапије да добијете своју дозу.

И код здравственог радника који вам преписује метадон би требало да одлазите редовно и он ће вас упутити на тестове мокраће. Ти тестови ће показати опиоиде које сте евентуално узимали, укључујући и метадон, као и друге дроге.

И код вашег саветника можете да одлазите редовно, иако је то добровољно код већине служби.

Ако ваша редовна служба за спровођење терапије нема саветника, замолите здравственог радника који вам преписује метадон да вам пронађе саветника или назовите DirectLine на 1800 888 236 за упут.

Трудноћа

Коришћење опиоида у трудноћи, било на рецепт или на слободно, као што су таблете које садрже кодеин, на пример Нурофен плас - Nurofen Plus, или хероин често доводи до оштећења и трудне мајке и детета. Лоша исхрана и лоше здравље, много пушења и неодлазак на контролне прегледе у трудноћи такође представљају проблеме у трудноћи.

Када ви осетите потребу за дрогом, и ваша беба је исто осети. Изненадни периоди апстиненције од хероина који се често јављају током хероинске зависности могу да нашкоде вашој беби и успоре њен раст, доведу до побачаја или превременог порођаја.

Наставак употребе опиоида током трудноће изазива:

- **Превремени порођај:** 25 процената беба се роди толико раније да им треба интензивна нега у болници.
- **Заостајање у расту:** 20 процената беба је испод нормалне телесне тежине.
- **Синдром апстиненције:** 90 процената беба пати од апстиненције (то се зове синдром неонаталне апстиненције) и може да им буде потребна специјална нега, обично у болници. Тим бебама су такође потребни и лекови.

Симптоми апстиненције се код тих беба јављају обично у року од 72 сата од рођења, али могу да почну и до две недеље након рођења. Симптоми могу да трају и до шест месеци, али су најтежи у прве четири недеље. Бебе постају немирне и раздражљиве, плачу, дрхте, имају проблема са сисањем и гутањем и могу да имају пролив и буду дехидриране.

Метадонска терапија одржавања је често најбоља за нормалну трудноћу и здраву бебу.

То је због следећег:

- неочекивани периоди апстиненције који су толико штетни за бебу не наступају док узимате редовну дневну дозу метадона
- у ваш животни стил се уводи редовност што за многе жене значи боље здравље, бољу исхрану и мање стреса
- за хероинске зависнике је добро што могу да буду уверени да се у метадон ништа друго не меша.

Мајке на метадонској терапији одржавања се стабилизују на одређеној дози током трудноће и то се наставља и после порођаја. Међутим, и бебе мајки које су на метадонској терапији одржавања током трудноће обично имају симптоме апстиненције које често треба лечити у болници. Али све у свему, метадон изазива мање проблема током трудноће него проблематично не-медицинско коришћење фармацеутских опиоида или хероина.

Честе контроле код лекара или медицинске сестре током трудноће могу да вам помогну да водите бригу о себи и о вашој беби.

Потпуна апстиненција од проблематичне употребе фармацеутских опиоида или хероина током трудноће носи ризик од превременог порођаја или феталног стреса. Важно је да током трудноће избегавате покушаје апстиненције од метадона и да то одложите најмање три месеца након рођења бебе. Требало би да останете на оној дози метадона уз коју се осећате пријатно и која вам омогућава смањену употребу других опиоида.

Препоручује се да се новорођенчад доје, јер се мајчиним млеком преноси врло мало метадона у организам бебе. Дугорочни утицај метадона на децу мајки које су током трудноће биле на метадонској терапији одржавања се чини незнатан, јер је већина студија показала да су њихове менталне и физичке способности унутар нормалних граница.

Ако сте у другом стању, добићете приоритет за метадонску терапију, уколико се процени да је она прикладна за вас. Такође, ако ваш партнер користи хероин, размотрите могућност укључивања у метадонски програм заједно, јер ће вам бити теже да престанете са хероином док се он злоупотребљава у вашој средини.

За помоћ, обратите се Одељењу за употребу алкохола и дрога од стране жена при болници за жене (Royal Women's Hospital, Women's Alcohol and Drug Service Unit - WADS) на (03) 8345 3931.

ХИВ-СИДА (HIV-AIDS) и хепатитис

Вирус ХИВ (који изазива СИДУ - AIDS) и вируси хепатитиса Б и Ц (који изазивају обољења јетре) се често преносе са једне на другу особу коришћењем истих игала и друге опреме за убризгавње дроге у круговима корисника хероина или преписаних опиоида.

Прелазак на метадон омогућује зависницима да лакше избегну дељење игала и тако повећају изгледе за избегавање тих инфекција. Као и сви други, и ви треба да практикујете безбедне полне односе да бисте смањили ризик од заразе вирусима ХИВ-СИДА/AIDS или хепатитиса. То значи да увек користите кондоме.

Тестирање на ХИВ-СИДУ/AIDS и хепатитис Б и Ц није предуслов за метадонску терапију. Тестирање је добровољно – здравствени радник који вам преписује метадон може да вам да упут за тестове, као и за одговарајуће саветовање. Ако одлучите да не желите да се подвргнете тесту, то неће утицати на расположивост метадона за вас.

Ако сте зависник од опиоида и позитивни на вирус ХИВ, имаћете право на приоритетно укључење у метадонски програм, уколико се процени да је то најбоља терапија за вас. Резултати недавних истраживања показују да код ХИВ позитивних корисника хероина или других дрога које се убризгавају метадонска терапија може да доведе до бољих имунолошких одговора и бољег општег здравља.

Ако сте позитивни на хепатитис Ц, прелазак на метадон ће побољшати и ваше здравље. Вероватно је да ћете користити мање уличних дрога, побољшати исхрану, више се одмарати и уопште узев бити под мањим стресом. Сви ти фактори вероватно доприносе смањењу болести које настају услед хепатитиса Ц.

Сада постоји нова генерација терапија за хепатитис Ц. Здравствени радник који вам преписује метадон ће вам можда понудити те терапије или ви можете да га упитате да ли су те терапије погодне за вас.

Одлазак на одмор или на пут и дозе метадона за понети

На почетку програма, мораћете да одлазите на место издавања метадона сваки дан да подигнете своју дневну дозу. Временом ће можда бити могуће подизање доза за понети – дозе метадона које ћете подићи унапред и однети их кући. Дозе за понети обично нису на располагању у прва три месеца терапије, а чак и након тога, здравствени радник који вам преписује метадон ће морати да обави детаљну процену да би утврдио да ли сте подобни за добијање додатних доза. Право на дозе за понети не постоји као такво, него оне могу да се одобре само ако испуњавате одређене критеријуме који су уведени у интересу ваше безбедности и безбедности других.

Можете да идете на одмор или путовање, али и ви и здравствени радник који вам преписује метадон морате да испланирате детаље унапред, понекад и недељама унапред. Можда ће бити могуће да место на којем вам издају дозе пошаље ваше дозе апотеци близу места у којем ћете одсести. За места унутар Викторије је то потребно најавити две до три недеље унапред.

Када се ради о путовању у другу државу, намера треба да се пријави најмање три недеље унапред, без гаранције на успех. Здравствени радник који вам преписује метадон ће моћи да вам да савет у вези са захтевима за путовање у другу државу. Ако путујете у другу земљу, такав аранжман не постоји са многим земљама и изискује обимно планирање. Служба за фармакотерапију, заступање, посредовање и помоћ (Pharmacotherapy, Advocacy, Mediation and Support Service - PAMS) ће можда моћи да помогне странкама које путују у иностранство (види део под насловом *Контакти*).

Ако треба да идете у болницу на операцију или лечење на више од једног дана, здравствени радник који вам преписује метадон ће моћи да вам организује добијање дозе у болници.

Дозе за понети. Дозе за понети су јако опасне за друге. Немојте давати своју дозу другима и немојте узимати дозе ако вам је њихова јачина непозната. Ако сте добили дозу за понети, чувајте је на сигурном месту.

Када се погрешно користи, метадон може да изазове озбиљна оштећења, па чак и смрт. Coroner's Office (Канцеларија иследника) Викторије је установила да је у периоду од 2010. до 2013. године у Викторији било 147 смртних случајева које је изазвала доза метадона за понети (у 89 од ових смртних случајева, особа је сама подигла своју дозу за понети, а у 58 смртних случајева, неко други је подигао дозу за пацијента).

Постоји забринутост за безбедност што се тиче доза за понети. ВИ морате да преузмете одговорност за дозе за понети које су ВАМА преписане, да би се заштитила ваша безбедност и безбедност других.

- Ако сте добили дозу за понети, чувајте је на сигурном месту или у закључаном орману у свако доба из безбедносних разлога. Доза за понети би требало да се узме са сигурног места или закључаног ормана једино непосредно пре узимања.
- Немојте да остављате дозе за понети на месту где неко други може да их види или узме (на пример, не у фрижидеру, торби или на полици или радној површини кухињских елемената).
- Дозе за понети не смеју да се држе у фрижидеру. Њих није потребно држати у фрижидеру и не треба их чувати у фрижидеру зато што постоји ризик да ће их неко други узети или да ће дете помислити да је то неко пиће.

Од изузетне је важности да се дозе за понети чувају на месту на којем деца не могу да их дохвате. Децу може да привуче метадон, јер могу да помисле да је то воћни сируп. Дозе метадона за понети увек морају да се разблаже на 200 милилитара. **Нека деца су умрла зато што су попила метадон родитеља.**

Одвикавање од метадона

Након што прође неко време, зависници почу да размишљају о одвикавању од метадона. За то не постоји одређено време. Уопште узев, нема много смисла да се престане узимање метадона ако ће се корисник вратити на употребу не-медицинских фармацеутских опиоида или хероина. Прерано престајање метадона може да упропасти достигнућа многих месеци или година напора. Разговарајте са здравственим радником који вам преписује метадон или са вашим саветником о томе када да престанете узимати метадон и шта све можете да очекујете при томе.

Најбољи начин за одвикавање од метадона је постепено смањивање доза, током више месеци, зависно од дозе на почетку одвикавања. Постепено смањујући дозу, организам се постепено навикава на све мање и мање метадона. Међутим, за то су потребни планирање и редовни одласци код здравственог радника који вам преписује метадон. Ако видите да вам смањене дозе не одговарају, повећајте их или успорите темпо смањивања дозе на неко време и дозволите организму да се одмори. На овај начин већина корисника може да престане са узимањем метадона и да избегне повратак на употребу хероина.

Из искуства неких корисника сазнајемо да је прелазак са метадона на бупренорфин, па затим одвикавање од бупренорфина мање непријатно него одвикавање од метадона. Међутим, прелазак није могућ са великих доза метадона, зато морате да разговарате са здравственим радником који вам преписује метадон о тој могућности и да будете спремни да истрајете на дугом путу до успеха.

Све док узимате метадон, ви сте још увек зависник од опиоида, па тако можете да очекујете да ће се појавити симптоми апстиненције када престанете да узимате метадон. Међутим, симптоми у великој мери могу да се доведу под контролу пажљивим планирањем одвикавања.

Симптоми су исти као и код апстиненције од опиоида, укључујући фармацеутске опиоиде или хероин:

- цурење носа, зевање, сузење очију
- мучнина, губитак апетита, понекад и повраћање
- пролив
- стомачни болови (грчеви)
- затегнутост мишића која изазива главобоље, болове у леђима и грчеве у ногама
- болови у зглобовима
- знојење
- поремећен сан
- раздражљиво расположење
- жудња за опиоидима
- недостатак енергије.

Симптоми апстиненције настају због тога што се ваш организам покушава навикнути на све мање и мање дроге у систему. Што брже организам треба да направи ту промену, то ће јачи бити симптоми и непријатност коју осећате.

Ако престанете да узимате метадон и не користите ни један други опиоид, значи ако апстинирате, у случају да се вратите злоупотреби било којег опиоида, постоји повећани ризик од предозирања опиоидима, осим ако се поновно узимање пажљиво не контролише.

Изненадни прекид узимања метадона доводи до озбиљних симптома апстиненције, нарочито ако узимате дозу која је већа од 20–30 mg. Не препоручује се нагло прекидање метадонске терапије, јер непријатности које иду с тим већину корисника натерају на повратак хероину. Пребрзо смањивање дозе такође доводи до јачих симптома апстиненције и многим то теже пада него одвикавање од хероина.

Када завршите смањивање доза метадона, то значи да више нећете подизати дозе, али ако желите, и даље можете да одлазите код здравственог радника који вам је преписивао метадон и/или саветника. Неким пацијентима је од помоћи да у периоду након одвикавања и даље одлазе код здравственог радника који им је преписивао метадон и/или саветника, а многи су такође мишљења да и група за самопомоћ пружа драгоцену подршку.

Прекидање терапије

Сваки дан морате да одете по своју дозу, да одлазите на заказане прегледе код здравственог радника који вам препишује метадон и разговоре код саветника, и такође да се придржавате правила која сте поставили ви и тим који спроводи вашу терапију. Било које од следећег може да доведе до прекида терапије:

- насиље или претње другим странкама или особљу
- растурање дроге
- одступање од плана, на пример, продаја, давање или дељење ваше дозе са другима
- прескакање дозе (ако прескочите четири узастопне дозе, нећете добити више метадона без поновне
- процене вашег стања од стране лекара)
- вишеструки изостанци са заказаних прегледа код здравственог радника који вам препишује метадон
- неплаћање цене за издавање доза метадона.

Тешкоће и жалбе

Ако имате тешкоће са било којим видом терапије, треба да разговарате са здравственим радником који вам препишује метадон или са тимом који спроводи терапију. Ако то не уроди плодом, обратите се PAMS-у. То је служба у оквиру организације под називом Harm Reduction Victoria (Смањење оштећења, Викторија) за особе на фармакотерапеутским програмима, као што су метадонски, бупренорфински или налтрексонски програми. PAMS пружа поверљиву помоћ особама које имају проблема са својим програмом и може да посредује у решавању проблема који су настали између службе која спроводи програм и странака.

Такође можете да назовете Директну линију - DirectLine на 1800 888 236. DirectLine ће разговарати са вама о проблему и, ако је то прикладно, помоћи ће вам да пређете код другог здравственог радника који препишује метадон, апотекара или саветника.

Ако имате разлога за крупнију жалбу, можете да се обратите Председнику комисије за жалбе на здравствене услуге - Health Services Commissioner на 1300 582 113.

Упозорење од предозирања метадоном

Ризик од предозирања метадоном је највећи на почетку третмана, док ви и здравствени радник који вам преписује метадон не пронађете одговарајућу дозу која ће симптоме апстиненције довести под контролу, или ако је доза превелика. Такође постоји ризик да ће пацијенти сами ублажавати симптоме другим седативима или да ће наставити да злоупотребљавају или мешају метадон са другим опиоидима или једноставно наставити да злоупотребљавају дроге и/или алкохол.

Ризик од предозирања метадоном се повећава ако мешате метадон са другим дрогама или са алкохолом.

До предозирања опиоидима не долази само услед узимања веће количине опиоида (дрого која се прави од опијумског мака или синтетичка дрога са сличним дејством) него што ваш организам може да поднесе, него и услед дејства различитих дрога које се узму истовремено. Исто као што може да дође до токсичности од опиоида на рецепт или хероина ако се у организам унесе превише или ако се мешају са другим дрогама, исто може да се деси и са метадоном. Дејство различитих опиоида умногостручава ризик од озбиљне токсичности. Највећи ризик предозирања опиоидима је респираторна инсуфицијенција.

Код респираторне инсуфицијенције долази до успореног, плитког дисања, а такође може да дође до колапса дисајних путева у грлу што спречава дисање. У сваком случају, онемогућен је унос довољне количине кисеоника у плућа за рад организма и мозга.

Дејство средстава која успоравају нервни систем (као што су алкохол, седативи и транкилајзери, неки антидепресанти, опиоиди и друга средства против болова) може да се комбинује када се та средства узимају уз метадон и да допринесе повећању ризика од предозирања, да изазове поспаност, кому, респираторну инсуфицијенцију и, коначно смрт.

Ризик од озбиљне токсичности такође може да се повећа ако имате обољење јетре или бубрега, као што је на пример хепатитис, зато што се тада дроге спорије уклањају из крвотока него што је то нормално.

Дејства превелике дозе метадона и токсичности укључују:

- успорен или неразговоран говор
- успорене покрете
- несигуран ход
- слабу равнотежу, вртоглавицу, поспаност и дремање
- мучнину и повраћање.

У сну може да дође до озбиљне токсичности, при чему корисник:

- дише плитко
- доспева у полусвесно или бесвесно стање
- не може да се пробуди
- хрче или кркља
- има сужене зенице.

Ту се ради о озбиљној и хитној здравственој ситуацији, па бисте зато требали да кажете члановима породице и пријатељима да обрате пажњу на симптоме озбиљне токсичности код вас и ако се они јаве, да одмах зову хитну помоћ. У таквој ситуацији је озбиљна грешка пустити пацијента да се испава. У многим случајевима смрти од предозирања, сведоци су описали да су покојника оставили да се испава док је плитко дисао или кркљао и необично гласно хркао, па да су га после неколико сати нашли мртвог.

Орални метадон може споро да развије своје пуно дејство, то обично траје 3 до 8 сати након узимања дозе, а понекад и након што пацијент оде у кревет и заспи. То је супротно брзом почетку дејства других опиоида, нарочито када се они убризгавају.

Ако корисник дроге или метадона изгуби свест (не може да се пробуди, хрче или кркља), одмах позовите хитну помоћ и приступите вештачком дисању уста на уста (кардиопулмонална реанимација) (курсева одржава St John Ambulance Brigade – Бригада хитне помоћи St John).

Налоксон

Дејство предозирања метадоном или хероином обично може да се неутралише једноставном инјекцијом налоксона, па је зато важно да позовете хитну помоћ или да корисника одмах одвезете у болницу. Лекари, медицинске сестре и радници хитне помоћи треба да знају којим дрогама је дошло до предозирања (укључујући и метадон).

Налоксон делује као противотров у случајевима предозирања опиоидима, тј. хероином, морфином, метадоном и/или опиоидним лековима на рецепт. Налоксон је такође познат под трговачким именом Наркан - Narcan®. Код налоксона не постоји могућност злоупотребе.

Налоксон неутралише по живот опасну депресију централног нервног система која изазива кому и успорено дисање зато што се чвршће везује на рецепторе опиоида него многи опиоиди.

Примена налоксона може да помогне у смањењу ризика од смрти или да спречи настанак неких здравствених компликација и стања која могу да настану услед предозирања, која међутим нису фатална, као што су оштећење мозга због недостатка кисеоника или пнеумонија (упала плућа). Давање вештачког дисања и налоксона особи која је у коми услед предозирања опиоидима и чије дисање је успорено и плитко може да спречи ове компликације.

Налоксон делује само ако се ради о опиоидима у организму.

Налоксон **на кратко време (на око 30 до 90 минута)** одстрањује опиоиде са рецептора и омогућује буђење из коме и повратак на нормално дисање. Међутим, зато што метадон испољава своје дејство у организму много дуже, чак и ако се особа пробуди из коме након инјекције налоксона, треба је одмах одвести у болницу, јер је врло вероватно да ће поново пасти у кому и бити под ризиком од смрти услед предозирања или престанка дисања, што доводи до оштећења мозга.

Особе које почињу или настављају метадонску терапију могу да буду под већим ризиком од предозирања у првих неколико дана терапије или ако им је доза превелика или ако мешају метадон са другим дрогама које умирују нервни систем, као што су алкохол или бензодиазепини. Њима би налоксон био од користи у случају да се предозирају.

У Аустралији се у оквиру Плана фармацеутских бенефиција (Pharmaceutical Benefits Scheme - PBS), може набавити налоксон у UCB miniject 400mcg/1ml раствору. Сваки рецепт (на који се добија пет миницета) ће коштати носиоца здравствене картице (Health Care Card) \$6,20 (или \$38,30 особу без здравствене картице) (цена је из јануара 2016.). Сада је на располагању и једнократни миницет налоксона на слободно, али само у апотекама. Миницет је идеалан за интрамускуларне инјекције.

Здравствени радник који вам преписује метадон може да предложи да вам препише налоксон или ви можете да га замолите да вам га препише.

О коришћењу налоксона ћете сазнати више на аустралијском сајту: www.copeaustralia.com.au

Упозорење од токсичности или предозирања

Постоји опасност од токсичности (предозирања) и смрти ако се уз метадон у неконтролисаним количинама узимају и друге дроге које смањују или умирују активност мозга.

Велики број особа је умро у току метадонске терапије услед комбиноване токсичности метадона и других дрога. Дроге које треба да избегавате су:

- алкохол
- транкилајзери (Рохипнол - Rohypnol, Серепакс - Serenax, Валијум - Valium, Могадон - Mogadon,
- Нормисон - Normison, Еухипнос - Euhypnos, Занакс - Xanax и други)
- барбитурати
- аналгетици, као што су Даиџизик - Digesic или Долоксен - Doloxene
- хероин
- мешавина било којих од тих средстава или узимање у већим дозама, него што је препоручено у
- медицинске сврхе.

Здравствени радник који вам преписује метадон или медицинска сестра ће вам можда преписати неке седативе да ублаже непријатне симптоме, али је важно да их узимате само у преписаним дозама. Веће дозе и неконтролисане комбинације дрога/лекова и алкохола са метадоном сваке године изазову више смртних случајева у Викторији.

Мешање дрога/лекова и алкохола са метадоном је опасно.

Токсичност или предозирање метадоном: симптоми

До предозирања обично долази када се метадон комбинује са другим дрогама, као што су алкохол, транкилајзери и таблете за спавање на рецепт.

Ризик од предозирања је највећи у првој недељи метадонске терапије.

Ако добијете симптоме предозирања који су овде описани, немојте да узмете следећу дозу метадона док не разговарате са здравственим радником који вам препишује метадон.

Симптоми су код сваке особе различити, а могу да укључе један или више од следећих:

Прва фаза: разговарајте са здравственим радником који вам препишује метадон, медицинском сестром или апотекаром без одлагања, а ако нисте сигурни шта да радите, одмах назовите 000

- Неразговетан говор
- Несигуран ход и слаба равнотежа
- Поспаност
- Сужене зенице
- Успорени покрети и јело
- Ступор (утрнуло, збуњено)

Друга фаза: озбиљна хитна ситуација: одмах позовите хитну помоћ и НИКАДА немојте да оставите корисника да се опорави спавањем. Зовите 000

- Не може да се освести (не може да се пробуди, обично гласно хрче, кркља или прска плувачку док дише)
- Млитави удови, тело и врат
- Успорено и плитко дисање
- Поплавеле усне и прсти

Ако вам је на располагању налоксон, одмах га дајте, али он ће само привремено неутралисати предозирање метадоном (30–90 минута). Метадон испољава дејство у организму 24 сата или дуже након узимања, зато обавезно и што пре одведите корисника у болницу.

Друге терапије за дроге

У последњих пет година је на располагању и већи број других лекова којима се лечи зависност од хероина и других опиоида. Не постоји дрога која сваком одговара. Свака од њих има различите предности и мане. Оне такође имају другачије нуспојаве које могу да буду од значаја за неке особе.

Бупренорфин за неке особе има своје предности, укључујући оне особе које желе да се одвикну од употребе опиоида.

Налтрексон – услов је да се престану узимати опиоиди као што је на пример хероин, а налтрексон блокира дејство тих дрога, ако се узму. Употреба ове дроге се заснива на потпуној апстиненцији од опиоидних дрога. Ако се прекине употреба налтрексона, постоји већи ризик од предозирања.

Прелазак са метадона и ових других дрога може да буде компликован и захтева посебну пажњу да не би дошло до штетних последица. Можете да пређете са метадона на ове дроге, као и са ових дрога на метадон, али ваш лекар мора пажљиво да спроводи тај процес.

О опцијама и прикладности различитих терапија треба да разговарате са здравственим радником који вам преписује метадон и апотекарком. У било којој фази терапије можете поново да размотрите могућности, нарочито ако се јаве проблеми услед лека који примате у оквиру терапије.

Контакти

Додатни извори информација и савета:

DirectLine

Телефон: 1800 888 236

Вебсајт: www.directline.org.au

24-часовна служба која пружа информације, саветовање и упуте у свим питањима везаним за дроге, укључујући контакте са лекарима, апотекама и саветницима који пружају метадонске услуге, као и о местима за размену игала и шприцева

Hepatitis Victoria

Телефонска информативна служба:

1800 703 003

Вебсајт: www.hepvic.org.au

Victorian Aids Council

Телефон: (03) 9865 6700

Вебсајт: www.vac.org.au

Living Positive Victoria

Телефонска служба за ХИВ и сексуално

здравље: 1800 038 125

Вебсајт: www.livingpositivevictoria.org.au

Living Positive Victoria је непрофитна, друштвена организација која још од 1988. године заступа особе које живе са ХИВ-ом у Викторији и која се посветила унапређењу људских права и благостања свих особа са ХИВ-ом.

Poisons Information

Телефон: 13 11 26

Хитна служба: 000

24-часовна служба која пружа информације о дејствима дрога, савете о првој помоћи у случају тровања.

Self Help Addiction Resource Centre Inc. (SHARC)

140 Grange Road, Glenhuntly 3163

Телефон: (03) 9573 1700

SHARC Family Drug Help phone:

1300 660 068

Вебсајт: www.sharc.org.au

SHARC је ресурсни центар и мрежа група за самопомоћ. Повезаће вас са локалном групом за самопомоћ.

Narcotics Anonymous

GPO Box 2470V Melbourne 3000

Телефон: (03) 9525 2833 (24-часовна телефонска служба за помоћ)

Вебсајт: www.navic.net.au

Narcotics Anonymous (NA) је друштво мушкараца и жена који помажу једни другима да истрају у апстиненцији од дроге. NA пружа више од 40 недељних састанака група за самопомоћ широм градског подручја Мелбурна.

Royal Women's Hospital

Women's Alcohol and Drug Service (WADS)

Locked Bag 300, Parkville 3052

Телефон: (03) 8345 3931 или (03) 8345 2996

Одељење пружа саветовање, специјалистичке савете и бригу о трудницама са хемијском зависношћу.

WADS је једина служба за алкохол и дроге која ради широм државе и која пружа специјалистичке клиничке услуге трудницама са зависношћу од комплексних супстанци.

Harm Reduction Victoria (HRV)

128 Peel Street, North Melbourne 3051

Телефон: (03) 9329 1500

Факс: (03) 9329 1501

Електронска пошта: admin@hrvic.org.au

Вебсајт: www.hrvic.org.au

Служба пружа много различитих информација о дрогама. Она такође пружа вршњачку подршку, вршњачку едукацију, упуте, места за размену игала и заступање зависника од дроге док истовремено међу корисницима и у друштвеној заједници промовише начине за смањење оштећења.

Pharmacotherapy, Advocacy, Mediation and Support Service (PAMS)

Телефон: 1800 443 844 or (03) 9329 1500
Вебсајт: www.hrvic.org.au/pharmacotherapy

PAMS је служба која је на располагању корисницима фармакотерапије, особама које преписују рецепте или апотекарима да им помогне у решавању проблема са приступом фармакотерапији или издавањем фармакотерапије. PAMS ће вам помоћи као посредник у овим проблемима, па се зато службе које спроводе терапију подстичу да се обрате PAMS-у пре него што одлуче да неким странкама укину пружање услуга.

DrugInfo

Телефон: 1300 858 584

Druginfo је информативна служба у друштвеној заједници у склопу Аустралијске фондације за дроге (Australian Drug Foundation) која пружа информације о дрогама корисницима и студентима који студирају дроге и израђују пројекте, а такође даје упуте за саветовање.

Youth Drug and Alcohol Advice Line (YoDAALine)

Телефон: 1800 458 685

Електронска пошта: advice@yodaa.org.au

Ова служба пружа 24-часовни приступ информацијама, саветима и упутима када се ради о дрогама и алкохолу код младих. Служба је отворена за младе особе, њихове породице, здравствене и добротворне раднике, школе и сваког другог ко је забринут за неку младу особу.

